

VİRAL ZOOÑOZLAR

Prof. Dr. Ođuz Karabay
Sakarya Üniversitesi Tıp Fakóltesi

1. KUDUZ
2. KKKA
3. HANTA
4. AEDES

Norveçli sağlık görevlisi Birgitte Källestad (24), 2 ay önce Filipinlere tatile gitti. Burada arkadaşlarıyla terk edilmiş yavru bir köpek buldu.

SUMBERE
PA-LAG

Filipinler'de tatil yaptığı sırada kuduz bir köpeğin saldırısına uğrayan Norveçli kadın hayatını kaybetti.

METİN BOYLU

Aa

Aa

1. KUDUZ

KUDUZ RİSKLİ TEMAS

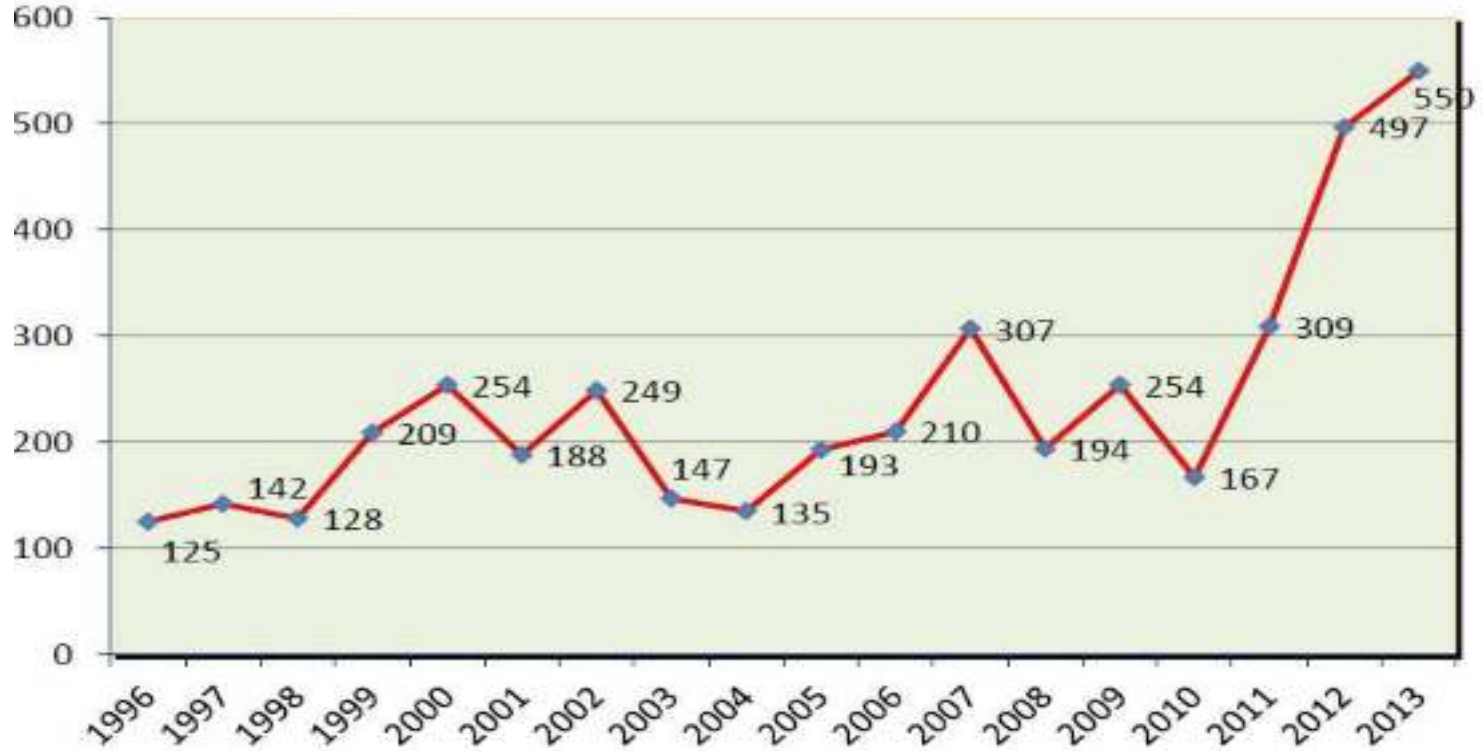
Vaka Sayısı, Türkiye, 2008-2017

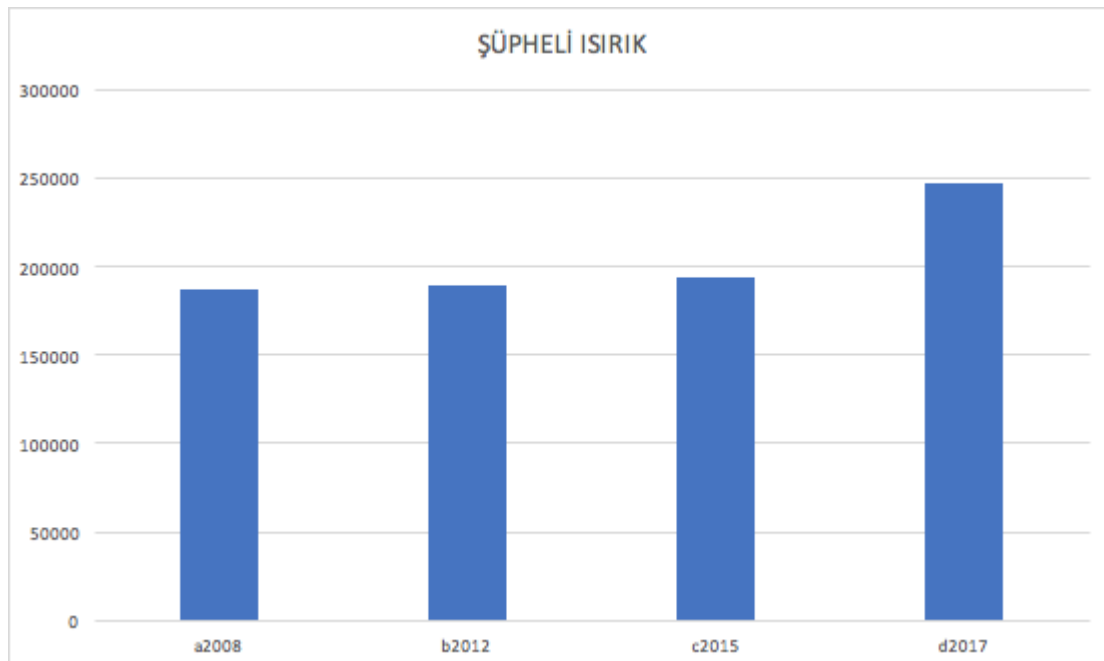
Yıllar	Nüfus	Kuduz Riskli Temas Sayısı	Morbidite Hızı (100.000)	Kuduz Vaka Sayısı	Mortalite Hızı (1.000.000)
2008	71.517.100	187995	262,87	0	0,00
2009	72.561.312	176182	242,80	2	0,03
2010	73.722.988	152236	206,50	1	0,01
2011	74.724.269	156141	208,96	0	0,00
2012	75.627.384	187108	247,41	1	0,01
2013	76.667.864	186466	243,21	1	0,01
2014	77.695.904	197215	253,83	4	0,05
2015	78.741.053	194059	246,45	2	0,03
2016	79.814.871	211484	264,97	3	0,04
2017	80.810.525	246547	305,09	1	0,01

KUDUZ

Yıllara Göre Pozitif Örnek Sayısı

Türkiye ve Kuduz

- Ülkemiz halen kuduz yönünden **endemik** bir bölgedir.
- Ülkemizde yılda yaklaşık
 - **250.000 kuduz** riskli temas bildirimi yapılmakta
 - Yılda ortalama **1-2 kuduz vakası görülmektedir**

İnsanların köpek sevgisi, nasıl 200 canlı türünü yok olmanın eşiğine getirdi?

© 13 Şubat 2019

f [Twitter](#) [Paylaş](#)

Her ne kadar 'insanın en iyi dostu' dense de köpekler vahşi doğa için bir tehdit olmaya başlamış durumda.

Sahipsiz köpekler kuzulara saldırdı

Bursa'nın Gemlik ilçesinde başıboş köpekler yavru kuzulara saldırdı.

15.06.2019 10:52

Kayseri'de 14 yaşındaki Mehmet Özer'in köpek sürüsü saldırısı sonucu yaşamını yitirmesi sokak hayvanları sorununu bir kez daha gündeme getirdi. Sahipsiz köpeklere linç girişimi hız kazandı. Uzmanlar bu davranışların sorunu çözmekten uzak olduğunu söylüyor. Benzerlerinin yaşanmaması için, sahiplenme kriterlerinin vâsal olarak düzenlenmesi, sokak köpeklerinin de üremelerinin

KKKA

KIRIM KONGO KANAMALI ATEŞİ (KKKA)

Vaka ve Ölüm Sayıları, Morbidite ve Mortalite Hızları, Türkiye, 2008-2017

Yıllar	Nüfus	Vaka Sayısı	Morbidite Hızı (100.000)	Ölüm Sayısı	Mortalite Hızı (1.000.000)
2008	71.517.100	1315	1,84	63	0,88
2009	72.561.312	1318	1,82	63	0,87
2010	73.722.988	868	1,18	50	0,68
2011	74.724.269	1075	1,44	54	0,72
2012	75.627.384	796	1,05	37	0,49
2013	76.667.864	910	1,19	37	0,48
2014	77.695.904	967	1,24	44	0,57
2015	78.741.053	718	0,91	29	0,37
2016	79.814.871	432	0,54	16	0,20
2017	80.810.525	343	0,42	16	0,20

KKKA Saptanan Bölge Sayısı

Messina et al., Sci Data.2015

Yılda en az 1 vaka (konfirme edilmiş)

Kırım Kongo Kanamalı Ateşi Vaka, Ölüm Sayıları ve Fatalite Hızlarının Yıllara Göre Dağılımı (2002-2017, TR*)

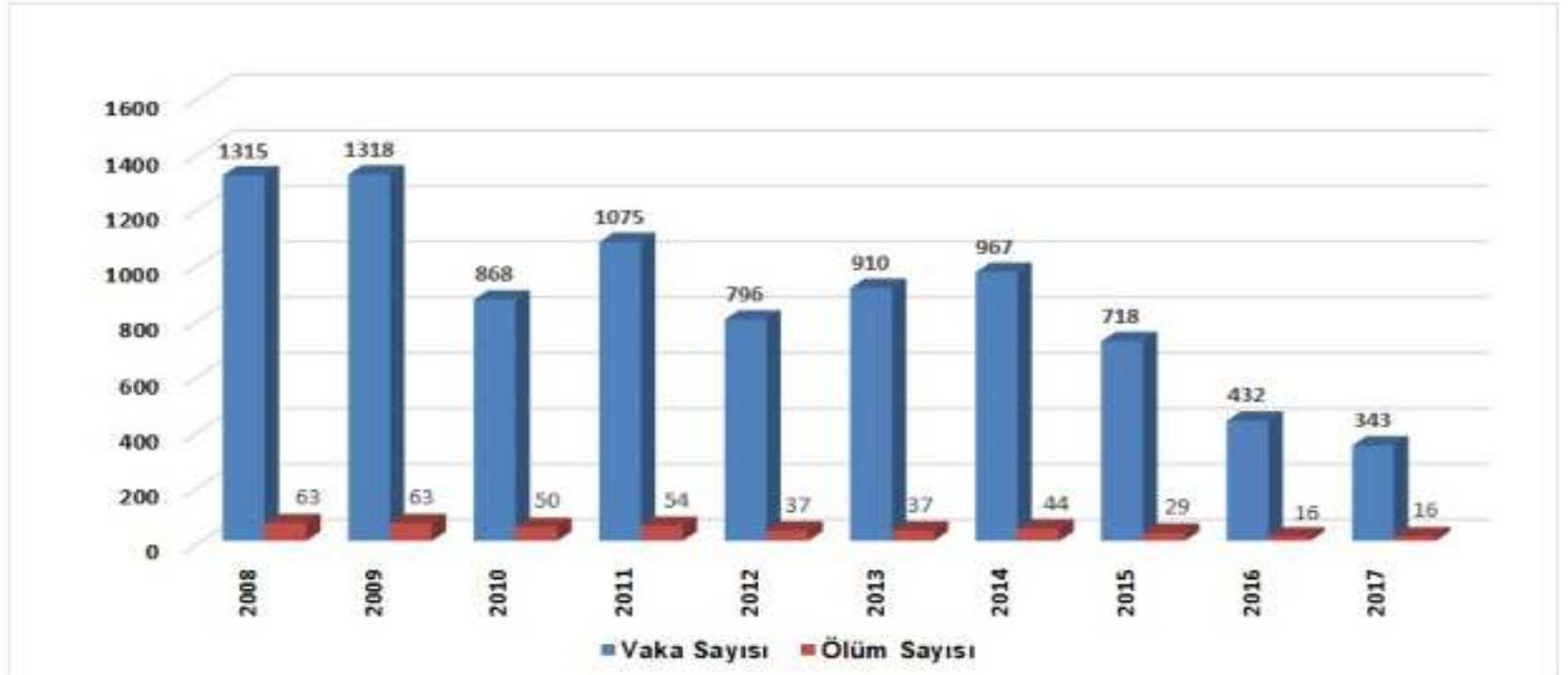
KKKA AZALIYOR

- Hastalığın bulaş yoluyla ilgili eğitimin ve farkındalığın artışı,
- Toplumda artan seropozitivite ,
- Asemptomatik olarak hastalığı geçirenler,
- Değişen iklim şartları,

KKKA hastalığında en çok vakanın 2009'da görüldü.

KKKA

Grafik 1 - Kırım Kongo Kanamalı Ateşi Vakalarının ve Ölümünün Yıllara Göre Dağılımı, Türkiye, 2008-2017

HANTA

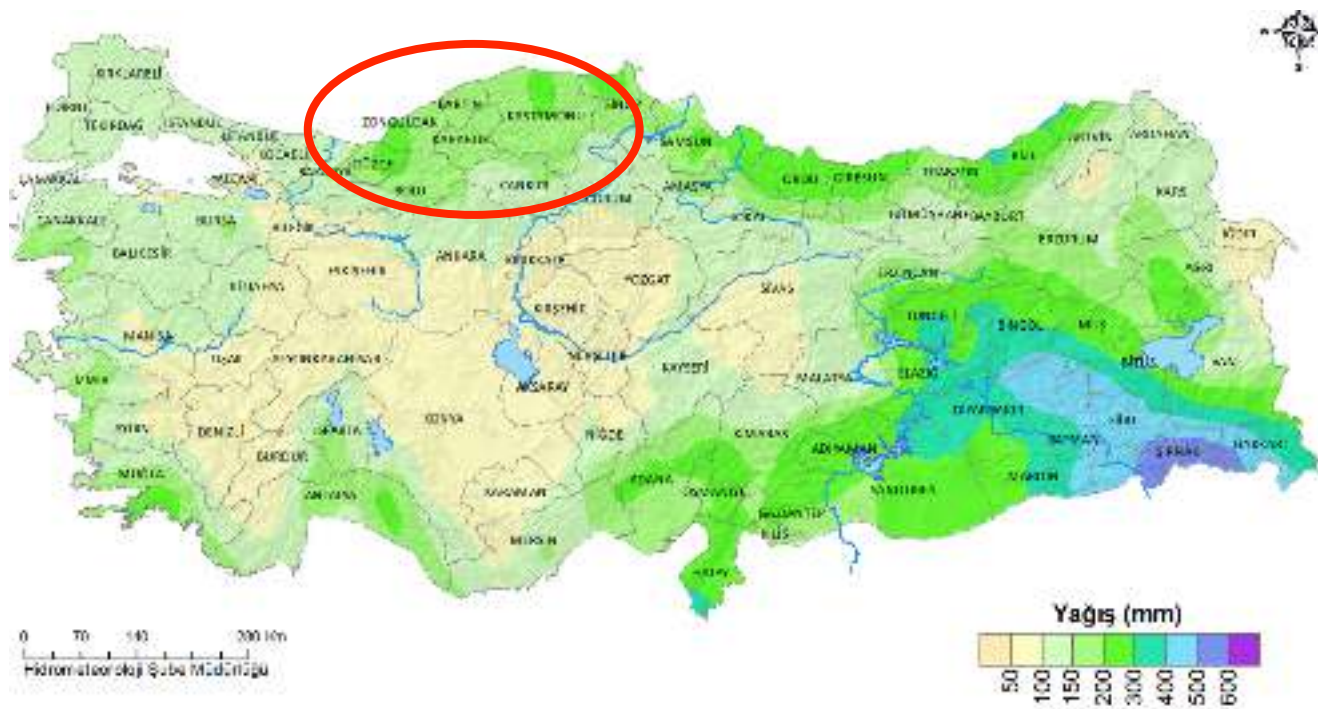

HANTA

Hanta Virüs Vakalarının Yıllara Göre Dağılımı (2009-2017), Türkiye, SB

NERESİ

Aedes ne yayar ?

Dang

Chikungunya

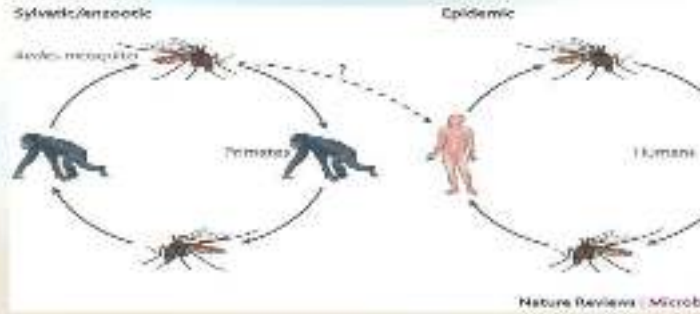
Zika

Sari Humma

AEDES ÖZELLİKLERİ NEDİR?

- *Aedes (Stegomyia) aegypti* sivri sinekler en önemli vektör..
- *Ae. aegypti* insan yapımı ortama ve **doğal su kaynaklarına** uyumlu.
- *Gün boyu kan emer.*
- Birden fazla konaktan kan emer.
- Bunun önemi ne ? : **Bir evde 1 kişi enfekte her kişi enfekte !...**

How dengue is transmitted?

Nature Reviews | Microb

Because of the high level of viraemia resulting from DENV infection of humans viruses are efficiently transmitted between mosquitoes and humans without the need for an enzootic/sylvatic amplification host.

© 2009 Nature Publishing Group
All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without prior permission in writing from Nature Publishing Group.

AEDES NE İSTER ?

- **16 C- 30 C,**
- **%60-80 nem**
- **Maymun** ana konak.
- **Asya ve Güney Amerika'da şehirlerde yaygın.**

ACABA BU AEDES TÜRÜ TÜRKİYE İÇİN SORUN OLUR MU ?

RUSYA UYARDI Rusya İnsan Sağlığı ve Tüketiciyi Koruma Kurumu (Rosпотребнадзор), Türkiye'ye gidecek Rus vatandaşlarına yönelik uyarılarda bulundu.

- Açıklamada şu ifadelere yer verildi: “Türkiye Sağlık Bakanlığı'na göre, sahil bölgelerindeki Artvin, Rize ve Trabzon kentlerinde Zika virüsü taşıyan sineklere rastlandı.

<http://www.gazetealanya.com/saglik/o-viruse-turkiyede-de-rastlandi-olduruyor-h56652.html>

Doç.Dr. Mustafa AKINER

- Sivrisineklerin bulaştırdıkları hastalıklar ülkemizde **sorun olabilir**.
- Özellikle *Aedes albopictus* türü şu anda
 - **Doğu Karadeniz bölgesinde (Gürcistan),**
 - **Trakyada,**
 - **İstanbulda,**
 - **Kocaelide yayılmış ve**
 - **yerleşik popülasyonlar oluşturmuş** durumda.

Aedes ve Türkiye

A. aegypti için ise Doğu Karadeniz'de yerleşik sinek popülasyonlarında **mevcut** ve **yaygın** durumda.

O yüzden **ülkemizdeki her türlü iklim koşuluna adapte olabilme özellikleri var.**

Bu iki türden ***Aedes albopictus*** aşırı agresif bir tür ve **100 istilacı tür içinde ilk sıralarda** yer alıyor

Bu nedenle çok kısa gelecekte **Türkiyede de epidemi görülmesi olası !**

Aedes ve Türkiye

- Bu sinekler
 - **Dang,**
 - **Batı nil,**
 - **Chikungunya** çok kısa sürede tehdit haline getirme olasılığı az değil...

Neden Batı Karadeniz ?

- Çünkü bölge illerinde yoğun ormanların varlığı rodentler için gerekli ekosistemi barındırmaktadır.
- Orman ekosistemi ile insan arasındaki ilişkinin artması
- Orman ile yakın bir ilişki içinde olma
 - Orman köylüleri, orman işçileri, avcılar vs.
 - Hantavirüs enfeksiyonu olasılığını arttırmaktadır.

Neden zoonozlar artıyor ?

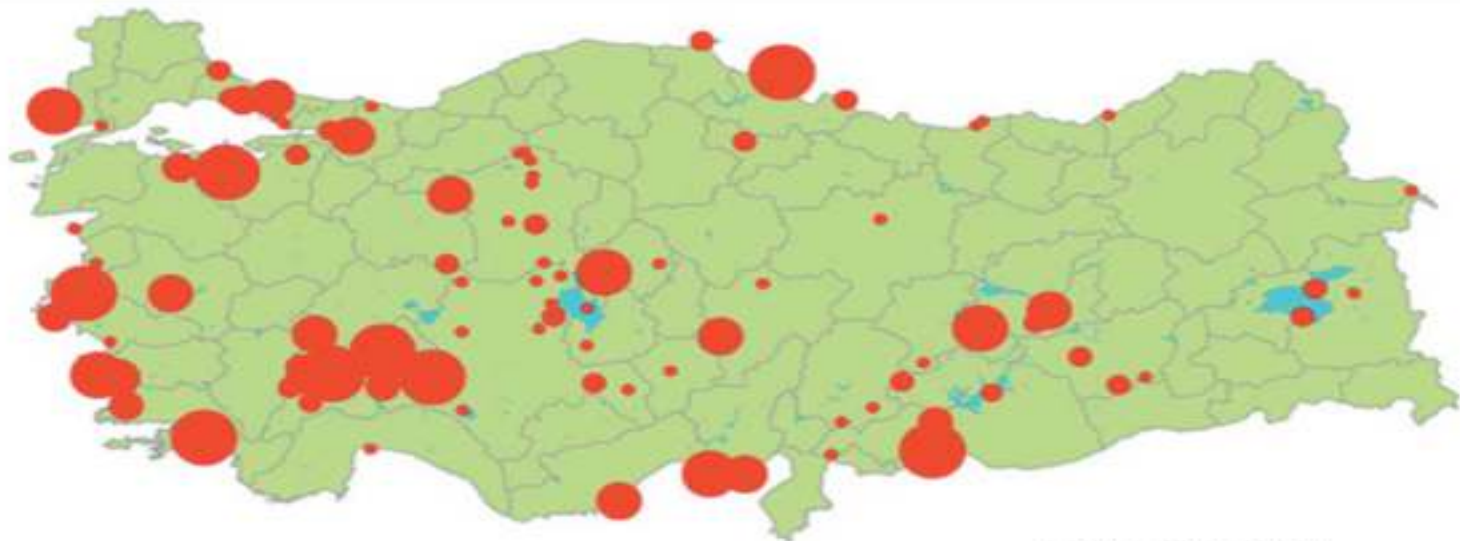

Neden son zamanlarda viral zoonozlar artıyor ?

- İnsan topluluklarının yakın zamandaki **hızlı artış**,
- Coğrafi olarak genişleme,
- Tarımın yoğunlaşması ve
- iklim değişikliği ve
- Ormansızlaşma nedeniyle habitatların bozuldu.
- Tüm bu faktörler katkıda bulunmuştur.

KAÇABİLİR MİYİZ ?

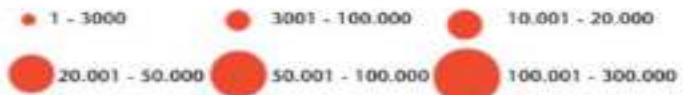

Türkiye'deki su kuşları her yıl 15 Ocak - 15 Şubat arasında düzenli olarak sayılmaktadır. Bu kapsamda bugüne kadar 120 alan sayılmıştır. Harita, 1999, 2002 ve 2005 yıllarında yapılan sayımların en üst değerini göstermektedir.

Doğa
Derneği

Kuşların birey sayıları

Verilen değerler sayılan birey sayısını göstermektedir

ZOONOZLAR !

DOĞANIN İNTİKAMI!

İnsanlar hayvanların hayatını
taciz ettikçe bu tür tepkilere
hazır olmalı!

